

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

๑.ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคหก บัญญัติให้วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๐๐ วรรคห้า บัญญัติว่า ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ แต่ทั้งนี้ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญโดยประธานศาลรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓) เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ และสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระ ๑ รับหลักการและตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ต่อมามีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงตกไป และเมื่อมีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องค่าตอบแทน จึงเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และขณะนี้ได้มีการเสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารับรองแล้ว นอกจากนี้ยังมีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ที่เสนอโดยนายพิรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีก ๑ ฉบับ

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ที่เสนอโดยศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการออกข้อกำหนดของศาลเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม (มาตรา ๔)

๒.๒ ให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในกระบวนการพิจารณา (มาตรา ๕)

๒.๓ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติสั่งยื่นหรือขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ (มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๘)

๒.๔ ให้มีการคัดค้านตุลาการและการถอนตัวของตุลาการ (มาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๕)

๒.๕ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีเกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาในที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ และให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษได้ ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นกรณีที่เป็นการวิจารณ์การพิจารณาหรือการวินิจฉัยคดีของศาลเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเป็นไปในทางวิชาการ (มาตรา ๑๖ ถึงมาตรา ๑๗)

๒.๖ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำร้อง บุคคลที่มีอำนาจยื่นคำร้อง การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และการสั่งจำหน่ายคดี (มาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๒๔)

๒.๗ องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัย (มาตรา ๒๕)

๒.๘ ให้ศาลแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีก็ได้ (มาตรา ๒๗)

๒.๙ ให้ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ (มาตรา ๓๐)

๒.๑๐ กำหนดวิธีการในการไต่สวนและการสืบพยานของศาล (มาตรา ๓๑ ถึงมาตรา ๔๒)

๒.๑๑ การห้ามตุลาการที่เป็นองค์คณะดออกเสียงในประเด็นแห่งคดี (มาตรา ๔๓)

๒.๑๒ กำหนดวิธีการในการจัดทำคำวินิจฉัยของศาล และผลของคำวินิจฉัยของศาล (มาตรา ๔๔ ถึงมาตรา ๔๕)

๒.๑๓ การสั่งจำหน่ายคำร้องและสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย การแก้ไขเพิ่มเติมคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลที่มีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย ทั้งนี้ ในการทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม (มาตรา ๔๖ ถึงมาตรา ๔๗)

๒.๑๔ บทเฉพาะกาล ให้ศาลจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน และบรรดาคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่คดีซึ่งค้างอยู่ในศาล ให้ใช้ข้อกำหนดเดิมของศาลบังคับแก่คดีนั้น

๓. การดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๓.๑ ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทั้งในและต่างประเทศ

๓.๑.๑ จากการศึกษากระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญไทย

ศาลรัฐธรรมนูญมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และมีข้อกำหนดหรือหลักในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เป็นการเฉพาะ เป็นการใช้กระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวน ซึ่งทำให้ศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงได้

หลักการพื้นฐานของกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญไทย แบ่งเป็น ๗ หลักการ ดังนี้

(๑) หลักการค้นหาความจริงโดยการไต่สวน

(๒) หลักการกำหนดกระบวนการพิจารณาโดยคู่ความและหลักการกำหนดกระบวนการพิจารณาโดยรัฐ

(๓) หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย

(๔) หลักการให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน

(๕) หลักการเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) หลักการให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัย หรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ

(๗) หลักการให้โอกาสคู่กรณีแสดงความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัยคดี

ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ สรุปขั้นตอน ได้ดังนี้

(๑) การรับคำร้อง

คำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับ (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง (๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง (๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง (๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง (๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่นต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

เมื่อมีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ประธานศาลรัฐธรรมนูญจะแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประจำคดีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นเจ้าของสำนวน เว้นแต่กรณีการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ (๕) หรือกรณีการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการ มีการเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมการ มีการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ (๔) หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่แต่งตั้งตุลาการประจำคดีก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๕) ในกรณีดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญต้องตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

(๒) การพิจารณาคำร้อง

เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประจำคดีได้ตรวจคำร้องแล้ว มีความเห็นได้ ๒ กรณี ดังนี้

- กรณีที่มีความเห็นว่ารับคำร้อง จะต้องทำเป็นคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗)

- กรณีที่มีความเห็นว่าควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ตุลาการประจำคดีเสนอศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น และหากศาลรัฐธรรมนูญเห็นพ้องด้วยก็ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗ วรรคสอง) แต่ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดี ก็ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗ วรรคสาม)

(๓) การแจ้งผู้ร้องและส่งสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ถูกร้อง

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี มีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้องหรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้องแล้ว ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด และในกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไป (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๙)

(๔) การพิจารณาคดี

“การพิจารณาคดี” หมายถึง การไต่สวน หรือการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณาหรือการสืบพยาน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔) โดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑) การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย กล่าวคือ การไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลรัฐธรรมนูญเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดบุคคลที่มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ และให้ปิดประกาศวันเวลาไต่สวนทุกครั้งไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรกให้ส่งสำเนาประกาศแก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๒)

๒) การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐาน

คู่กรณีมีสิทธิอ้างตนเองและหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่าย ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด โดยให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานพร้อมแสดง

เหตุผล ความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐานและวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควร และพยานหลักฐานใดที่คู่กรณีไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ คู่กรณีไม่อาจนำเข้าสู่การพิจารณาคดีได้ เว้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญจะอนุญาตเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๓)

เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน และก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานดังกล่าวไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลรัฐธรรมนูญ และหากคู่กรณีจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต้องกระทำก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต้องกระทำก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมภายหลังการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้นจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลรัฐธรรมนูญ โดยผู้ขอต้องแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๔)

ในวันนัดตรวจพยานหลักฐานให้คู่กรณีนำพยานหลักฐานทั้งหมดยื่นต่อศาล เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว โดยศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการประจำคดีหรือตุลาการคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย จะสอบถามคู่กรณีถึงความเกี่ยวข้องกับผู้ประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างถึง ตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วจัดบันทึกรายงานการพิจารณาคดีไว้ เมื่อเสร็จแล้วศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดวันนัดสืบพยาน และแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๕)

การไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญ ให้คู่กรณีซักถามเฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๖) ในการไต่สวนของศาล หากศาลเห็นว่าคดีใดมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะงดการไต่สวนก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๗) การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลกำหนดและกระทำเท่าที่จำเป็น และให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเอง โดยก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามของศาล ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๘)

๓) การให้โอกาสคู่กรณีสืบพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาล

ศาลรัฐธรรมนูญอาจอนุญาตให้สืบพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอโดยระบบการประชุมทางวิดิทัศน์ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๙)

๔) การให้โอกาสคู่กรณีร้องขอให้มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี

คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี โดยให้กระทำได้ตามที่ศาลเห็นสมควร การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของคู่กรณีต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้กระทำด้วยวาจา การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีด้วยวาจา ให้ผู้ร้องเป็นผู้แถลงก่อน และให้ผู้ถูกร้องแถลงในลำดับถัดไป การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีด้วยวาจาของแต่ละฝ่าย ศาลจะชักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แถลงในระหว่างการแถลง หรือภายหลังการแถลงก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔๓)

๕) การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

ในการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง จะให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นแล้วแต่กรณีเป็นหนังสือก็ได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔๔)

๖) องค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๔ วรรคแรก)

(๕) การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

๑) องค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน ตุลาการซึ่งไม่ได้ร่วมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่มีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๔)

๒) ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ พร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ เมื่อการลงมติเสร็จสิ้น ให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๔ วรรคแรก) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำถามหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัย ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ทั้งนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๔ วรรคสาม)

๓) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้มีผลในวันอ่าน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๕ วรรคสอง) ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายแล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๕ วรรคสาม) ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๕ วรรคสี่)

๔) คำสั่งจำหน่ายคำร้อง และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๖ บรรคแรก)

๓.๑.๒ จากการศึกษากฎหมายวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน*

(๑) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรและเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๒ เป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับวิธีพิจารณา

ส่วนที่ ๓ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาเฉพาะเรื่อง

ส่วนที่ ๔ เป็นบทอื่นๆ

(๒) ข้อกำหนดหรือระเบียบของศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ ได้บัญญัติอำนาจให้ศาลรัฐธรรมนูญโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถออกระเบียบหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานขึ้นใช้บังคับได้ ในทางปฏิบัติก่อนที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้ตรากฎหมายมอบอำนาจอย่างชัดแจ้งให้ศาลรัฐธรรมนูญออกข้อกำหนดขึ้นใช้บังคับใน ค.ศ. ๑๙๘๕ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกข้อกำหนดขึ้นใช้บังคับอยู่แล้วตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้ออกข้อกำหนดเมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๕ นั้น ได้มีข้อถกเถียงกันว่า หากไม่มีกฎหมายระดับรัฐบัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญอย่างชัดแจ้งแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะออกข้อกำหนดขึ้นใช้บังคับเองได้หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้ทำบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับสถานะ ไปยังองค์กรสูงสุดแห่งสหพันธ์ทุกองค์กร และยืนยันสถานะความเป็นอิสระของตนเองในแง่การจัดการองค์การว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีความสามารถด้วยตนเองโดยตรงในการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ตลอดจนกระทรวงต่างๆ ทั้งนี้โดยไม่ต้องผ่านกระทรวงยุติธรรมแห่งสหพันธ์ “บันทึกช่วยจำเกี่ยวกับสถานะ” ฉบับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมัน เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่ศาลรัฐธรรมนูญยืนยันสถานะในทางรัฐธรรมนูญของตนเองอย่างชัดเจน องค์กรสูงสุดแห่งสหพันธ์ที่ได้รับบันทึกช่วยจำดังกล่าวต่างไม่ได้ตอบคัดค้านการยืนยันสถานะของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด จึงถือว่าองค์กรเหล่านั้นได้ยอมรับสถานะของศาลรัฐธรรมนูญตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกล่าวอ้างในบันทึกช่วยจำฉบับนั้น ซึ่งหมายความว่าศาลรัฐธรรมนูญสามารถที่จะออกระเบียบหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงาน ตลอดจนการจัดการองค์การของตนเองได้ ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานฉบับปัจจุบันประกาศใช้ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๖ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นระยะๆ เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

* ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์ รายงานผลการวิจัยเรื่อง วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณีศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับศาลรัฐธรรมนูญไทย

ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดวิธีการดำเนินงานภายในองค์กรของรัฐทำนองเดียวกับข้อบังคับว่าด้วยการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เนื้อหาของข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในขององค์กรย่อยต่างๆ ในศาลรัฐธรรมนูญ ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาในรายละเอียด ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระเบียบการปกครองภายใน เนื้อหาที่สำคัญของข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ คือ การกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกับประธานศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นอย่างอื่น ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองภายในหรือจะมอบให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดก็ได้

ในความสัมพันธ์ภายนอก ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้แทนของศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการดูแลอาคารที่ทำการศาล สำหรับการจัดการปกครองภายในอื่น ข้อกำหนดดังกล่าวบัญญัติว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญในฐานะที่กระทำการแทนที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการและเลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติแทนได้ในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งงานต่างๆ ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญมักจะกำหนดให้เป็นการตัดสินใจร่วมกันขององค์กรกลุ่ม เช่น การกำหนดวันประชุมองค์คณะ การกำหนดว่าจะมีการพิจารณาคดีด้วยวาจา (การออกนั่งพิจารณา) หรือไม่ การกำหนดวิธีการประชุมและการตั้งประเด็นปัญหา เป็นต้น กล่าวโดยสรุป ข้อกำหนดว่าด้วยวิธีการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะกำหนดขึ้นใช้บังคับได้เองภายในวงงานของศาล ทั้งนี้ ตามที่รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญได้มอบอำนาจไว้แต่ข้อกำหนดดังกล่าวไม่มีผลผูกพันออกไปภายนอกในการที่จะใช้บังคับกับเอกชนแต่อย่างใด

(๓) การกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราว

ในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นกับคู่ความหรือเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นกับสาธารณะหรือเหตุอื่นที่กระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการกำหนดวิธีการชั่วคราวใช้บังคับจนกระทั่งมีคำวินิจฉัยได้ วิธีการคุ้มครองชั่วคราวที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดขึ้นสามารถใช้คุ้มครองได้เป็นเวลาหกเดือน แต่อาจจะขยายออกไปได้ด้วยคะแนนเสียงสองในสามขององค์คณะ

การกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันได้วางหลักว่า การกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวต้องไม่มีการกำหนดวิธีการใดๆ ที่เกินไปกว่าที่ศาลจะกำหนดในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดคดี โดยหลักแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก็แต่โดยที่ผู้มีส่วนร่วมในคดีหรือผู้มีสิทธิเป็นส่วนร่วมในคดีได้ยื่นคำร้องขอต่อศาล เมื่อได้รับคำร้องขอแล้วศาลจะพิจารณาว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำร้องขอที่ถูกต้องตามรูปแบบหรือไม่ และเป็นคำร้องขอที่มีเหตุผลพอที่ศาลจะกำหนดให้ตามคำร้องขอได้หรือไม่ ทั้งนี้ การยื่นคำร้องขอให้ศาลกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวอาจกระทำก่อนกระบวนการพิจารณาหลักหรือในระหว่างที่กำลังดำเนินกระบวนการพิจารณาหลักก็ได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดคดีแล้ว ไม่อาจกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวได้อีก การกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวจะต้องเป็นเรื่องที่ “จำเป็นต้องกระทำอย่างเร่งด่วนเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาโดยชั่งน้ำหนักประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วมในคดีทุกฝ่าย ตลอดจนประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ในการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวนั้น ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำสั่งได้โดยไม่จำเป็นที่จะต้องออกน้อมพิจารณา รูปแบบของคำตัดสินว่าจะกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวหรือไม่ เป็นไปทำนองเดียวกันกับการตัดสินคดีทั่วไป

๓.๑.๓ จากการศึกษากฎหมายวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ เกี่ยวกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล^๖

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีลักษณะรูปแบบศาลพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ต่างจากศาลยุติธรรม และศาลปกครอง โดยมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญก่อนที่จะมีการประกาศใช้ หรือในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญภายหลังที่มีการประกาศใช้ และในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีอันมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของพรรคการเมือง การวินิจฉัยสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของสมาชิกรัฐสภาและรัฐมนตรี ตลอดจนการวินิจฉัยเกี่ยวกับการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง การยุบพรรคการเมือง ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทในคดีลักษณะดังกล่าวอันมีความเชื่อมโยงกับประชาชน ย่อมขาดไม่ได้ที่จะต้องมีการมีประชาชนหรือสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งที่แสดงความชื่นชอบหรือวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ ทั้งในระหว่างการพิจารณาคดีหรือภายหลังมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีแล้ว แต่ด้วยเหตุที่การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมจะต้องเป็นไปด้วยความสงบ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาคดี มาตรการที่ศาลรัฐธรรมนูญนำมาใช้เพื่อควบคุมความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นในการอำนวยความยุติธรรม จากการศึกษากฎหมายวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ ที่ใช้ระบบศาลรัฐธรรมนูญก็ได้มีการระบุนาตราทางกฎหมายไว้อย่างชัดเจนได้แก่

(๑) ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญไว้ในรัฐธรรมนูญศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. ๑๙๘๘ ไว้ ๓ กรณี คือ

๑) กรณีบุคคลที่ถูกหมายเรียกมาเป็นพยาน พยานผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตีความหรือล่ามให้มาศาลแต่ไม่มา โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

๒) กรณีบุคคลที่ถูกถามหรือถูกสั่งให้นำเสนอเอกสาร พยานหลักฐานต่อศาลแต่ไม่ยอมนำเสนอ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

๓) กรณีบุคคลที่ปฏิเสธหรือรบกวนหรือหลีกเลี่ยงในการตรวจสอบ สืบสวนของศาล โดยปราศจากเหตุอันสมควร

โดยบุคคลที่กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑ ล้านบาท

^๖ นายภาสพงษ์ เรณูมาศ “ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ”

(๒) ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ไว้ในรัฐบัญญัติจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน บทที่ ๑ (บทบัญญัติทั่วไป) มาตรา ๕ ความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ศาลรัฐธรรมนูญต้องมีความเป็นอิสระจากอำนาจรัฐ และจะต้องไม่ขึ้นตรงต่อองค์กรใด ทั้งทางการเงินหรือต่อองค์กรในรูปแบบอื่นใดของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในส่วนของกฎหมายและการกระทำของบุคคล

๒) การกระทำใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม อันเป็นการบังคับการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญโดยบุคคล หรือโดยเหตุผลอื่นใด หรือโดยใช้อิทธิพล ชูเชิญและแทรกแซง ถือได้ว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล และนำมาซึ่งความรับผิดชอบทางอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) ศาลรัฐธรรมนูญประเทศออสเตรเลีย ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ไว้ในรัฐบัญญัติศาลรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๕๓ ในส่วนที่ ๒ การดำเนินการต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตอนที่ ๑ บทบัญญัติทั่วไป มาตรา ๒๘ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) บุคคลใดก่อนการรบกวนกิจกรรมของศาลรัฐธรรมนูญหรือกระทำการอันไม่เหมาะสมจะต้องถูกปรับ ๓๖ ยูโร หากไม่สามารถชำระค่าปรับได้จะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ และอาจกำหนดโทษเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ที่มีความแตกแยกในขณะเดียวกัน จะต้องถูกลงโทษจำคุกตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

๒) ผู้ใดแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมในการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการใดๆ หรือผู้ใดเบิกความเท็จ เพื่อที่จะทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล่าช้า จะต้องถูกปรับ หากไม่สามารถชำระค่าปรับได้จะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ

๓) ผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินการออกคำสั่งลงโทษคือประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญประเทศลัตเวีย ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ไว้ในรัฐบัญญัติศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑) ดักเตือน ประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจดักเตือนผู้ที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมและกระทำการรบกวนกระบวนการพิจารณาคดีโดยทันที ตามข้อบังคับของศาลรัฐธรรมนูญ

๒) ไล่บุคคลออกจากห้องพิจารณา ในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับการดักเตือนแล้ว แต่ได้กระทำการซ้ำอีก หรือในกรณีเป็นบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี หรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี และได้รับการขอร้องให้ออกไปจากห้องพิจารณาคดีโดยประธานองค์คณะในการพิจารณาคดี แต่ไม่ยอมออกไป

๓) ปรับ ในกรณีเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี ผู้ที่ถูกหมายเรียกให้มาเป็นพยาน พยานผู้เชี่ยวชาญหรือล่ามไม่มาตามหมายเรียกของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเช็ก ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญไว้ในรัฐธรรมนูญศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเช็ก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ก่อนที่จะมีการประชุมหรือพิจารณา ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือประธานองค์คณะตุลาการอาจกำหนดโทษปรับ กรณีที่บุคคลใดขัดขวางกระบวนการพิจารณา โดยเฉพาะหากเป็นกรณีที่เกิดขึ้นต่อศาล โดยไม่อาจปฏิเสธได้ หรือขัดขึ้นคำสั่งศาล หรือกระทำการแทรกแซงคำสั่งของศาล หรือกระทำการที่ ไม่เหมาะสมต่อศาล

๒) การดำเนินการเป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาล ในการกำหนดโทษปรับจะต้องออกมาในรูปข้อบังคับพิเศษ หรือในรูปกฎหมาย

๓) เพื่อความยุติธรรม การกำหนดโทษปรับอาจได้รับยกเว้นโทษ หากเกิดขึ้นภายหลังที่การดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เสร็จสิ้นแล้ว

๔) โทษปรับอาจกำหนดเพิ่มมากขึ้นได้

(๖) ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเบลารุส ได้บัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้ในรัฐธรรมนูญศาลรัฐธรรมนูญเบลารุส ค.ศ. ๑๙๙๔ โดยศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำการดูหมิ่นศาล ในกรณีไม่นำส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ ที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งหรือคำร้องขอ ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยปราศจากเหตุอันสมควร การให้ข้อมูลหรือเอกสารเป็นเท็จ การไม่มาศาลในขณะนั่งพิจารณาคดีโดยปราศจากเหตุอันสมควร การก่อความรบกวนในศาลขณะนั่งพิจารณาคดี

๓.๑.๔ จากการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีมาตรา ๒๑๒ ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคำร้องของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ กรณีมาตรา ๒๔๕ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ กรณีมาตรา ๒๕๗ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้เสนอ กรณีดังกล่าวอาจกระทบกับสิทธิของประชาชน ดังนั้น ระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิได้กำหนดในเรื่องวิธีการคุ้มครองชั่วคราวไว้ จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคุ้มครองชั่วคราวในกรณีดังกล่าวในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ไว้ด้วย

๓.๑.๕ จากการประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ประชุมร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลปกครอง รวมทั้งมีการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับนักวิชาการ ทนายความ และภาคประชาชนเพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๑) การละเมิดอำนาจศาล

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลภายนอกจึงเห็นตรงกันว่า ควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้การดำเนินกระบวนการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จากการที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และคดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม ทำให้อาจมีการวิพากษ์วิจารณ์คำตัดสินของศาลเกิดขึ้น ในส่วนนี้ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าควรเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ได้ เพื่อให้ประชาชนพัฒนาความคิดทางการเมืองการปกครอง ซึ่งจะเกิดผลดีต่อประเทศในอนาคต จึงไม่ควรกำหนดบทลงโทษรุนแรงเกินไป และควรมีข้อยกเว้นสำหรับการวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริต หรือการวิจารณ์ทางวิชาการ

(๒) การใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราว

เนื่องจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บางมาตรามีความเกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชน ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่จึงเห็นว่า จำเป็นจะต้องมีการบัญญัติให้ชัดเจน และควรต้องบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพราะการคุ้มครองคู่ความฝ่ายหนึ่ง อาจเป็นการกระทบสิทธิของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

จากการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ทั้ง ๒ ฉบับ ที่เสนอโดยศาลรัฐธรรมนูญ และนายพีรพันธุ์ พาลุสุข ทั้งจากข้อมูลทางวิชาการและการรับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๔.๑ การละเมิดอำนาจศาล

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลมีความมุ่งหมายเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยและรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญอาศัยข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการที่จะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในเรื่องเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล และจากการตรวจสอบระบบของศาลไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลพบว่า ศาลยุติธรรมและศาลปกครองมีการบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้เป็นการเฉพาะ โดยศาลยุติธรรมมีการออกข้อกำหนดเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรมและรวดเร็วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ และการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๑ ถึงมาตรา ๓๓ ส่วนศาลปกครองมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ นอกจากนี้ยังพบว่าในศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศหลายประเทศก็มีการบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้ในกฎหมายเฉพาะของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญให้มีความชัดเจนและมีความเป็นเอกภาพ โดยไม่จำเป็นต้องนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ คณะกรรมการฯ เห็นว่าร่างมาตรา ๑๖ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล หากผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ตามร่างมาตรา ๑๖ ดังกล่าวก็ไม่ได้มีการกำหนดให้เป็นความผิดไว้แต่อย่างใด จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๖ ดังนี้

“ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้”

นอกจากนี้ ตามร่างมาตรา ๑๗ ที่กำหนดให้การวินิจฉัยการพิจารณาคดีหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องกระทำโดยสุจริตและเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือไปในทางวิชาการ ไม่ถือเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล จึงเห็นควรปรับปรุงถ้อยคำให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๖ และแก้ไขให้การกระทำดังกล่าวเทียบเคียงกับประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง กล่าวคือ จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗ ดังนี้

“มาตรา ๑๗ การวินิจฉัยการพิจารณาคดีหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นวิธีพิจารณาทางวิชาการซึ่งไม่ได้หรือกระทำโดยสุจริต ย่อมกระทำไม่ได้คดีไม่มี ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล”

ผู้ใดวินิจฉัยที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจดักเตือน โดยจะมีคำคำหยาบเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย ตามมาตรา ๑๖(๑) หรือไม่ก็ได้ หรือลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือ ปรับไม่เกิน ห้าพันบาทหรือห้าร้อยบาท และให้นำมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๔.๒ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า ในการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญนั้น เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยประเด็นปัญหาต่างๆ ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะ จะไม่รับวินิจฉัยประเด็นปัญหา โดยอ้างว่าตนปฏิเสธไม่รับคำร้องไว้พิจารณาไม่ได้ และเมื่อมีการกำหนดประเด็นที่รับวินิจฉัยแล้ว จะไม่ออกเสียงไม่ได้ และจะอ้างว่าตนเป็นเสียงข้างน้อยในการวินิจฉัยก่อนหน้าไม่ได้ จึงเห็นควรปรับปรุงร่างมาตรา ๔๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ โดยให้นำหลักการตามร่างมาตรา ๔๘ ที่เสนอโดยนายพิรพจน์ มากำหนดรวมไว้ เพื่อให้ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนได้วินิจฉัยในเนื้อหา และออกเสียงวินิจฉัยในประเด็นต่างๆ แม้จะไม่ได้รับคำร้องไว้พิจารณาในเบื้องต้นก็ตาม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๓ ของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

“มาตรา ๔๓ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนมีมติในประเด็นที่คดีมีได้ ตุลาการที่เป็นองค์คณะต้องวินิจฉัย ประเด็นแห่งคดี”

๔.๓ การทำความเข้าใจในการวินิจฉัยของตุลาการ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ และเมื่อได้แถลงด้วยวาจาตามคำวินิจฉัยของตนต่อที่ประชุมก่อนลงมติแล้ว ให้ยื่นคำวินิจฉัยของตนต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญทันทีก่อนการลงมติ

และเมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๔๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอก็ไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติถึงหลักการดังกล่าวไว้ จึงเห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไข โดยตัดข้อความในวรรคสามออก แล้วนำหลักการตามร่างมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง ที่เสนอโดยนายพิรพันธุ์ฯ มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ ของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

“มาตรา ๔๔ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดทุกข้อตามประเด็นที่ศาลกำหนด ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดเกินคำขอหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง เว้นแต่เป็นการอธิบายหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น

ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ และเมื่อได้แถลงด้วยวาจาตามคำวินิจฉัยของตนต่อที่ประชุมก่อนลงมติแล้ว ให้ยื่นคำวินิจฉัยของตนต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญทันทีก่อนการลงมติ

เมื่อตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะได้ลงมติแล้ว ต้องทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

คำวินิจฉัยของศาล หากมีความจำเป็นจะต้องบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับโดยให้ระบอบการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดเป็นผู้มีหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาล

ในกรณีตามวรรคห้า ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการบังคับ ดำเนินการตามที่ศาลกำหนด

ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์คณะพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายเหตุตุลาการคนนั้นหรือตุลาการคนอื่น จัดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้วกลั้ดรวมไว้กับคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็วนับแต่วันอ่าน”

๔.๔ การคุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีหรือประโยชน์สาธารณะ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะเห็นได้ว่าการกำหนดมาตรการคุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีหรือป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่ประโยชน์สาธารณะไว้แล้ว แต่มีบางเรื่องที่รัฐธรรมนูญยังมิได้กำหนดไว้ ได้แก่ กรณีตามมาตรา ๖๘ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งยังไม่มีมาตรการคุ้มครองดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญในอันที่จะคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเท่าที่จำเป็น จึงเห็นสอดคล้องกับ

ร่างมาตรา ๓๒ ที่เสนอโดยนายพิรพันธุ์ฯ ซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนรับคำร้องหรือก่อนมีคำวินิจฉัย จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๒ ของนายพิรพันธุ์ฯ เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

“มาตรา ๓๒ ในชั้นการพิจารณารับคำร้องหรือในระหว่างการพิจารณาของศาล ตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ในกรณีมีเหตุจำเป็น เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีหรือป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่ประโยชน์สาธารณะ เมื่อคู่กรณีร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนรับคำร้องหรือก่อนมีคำวินิจฉัยได้ โดยให้ศาลกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองชั่วคราวได้ไม่เกินหกเดือน แต่หากล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการชั่วคราวต่อไปอีก ให้ศาลมีอำนาจขยายระยะเวลาการบังคับใช้วิธีการชั่วคราวออกไปได้ ทั้งนี้ ศาลต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย”

๔.๕ การปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ

นอกจากความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญตามข้อ ๔.๑ - ๔.๔ ต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. แล้ว คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ยังมีความเห็นในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่มิได้เป็นการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๓ ฉบับ ได้แก่ ร่างของศาลรัฐธรรมนูญ ร่างของนายพิรพันธุ์ พาลุสุข และร่างที่เป็นความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

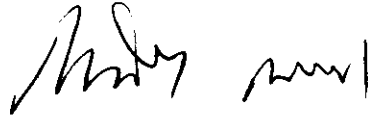
๔.๖ ความเห็นอื่นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า โดยที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เป็นกฎหมายที่ต้องตราขึ้นใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหก และมาตรา ๓๐๐ วรรคห้า ซึ่งนับแต่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบันยังไม่สามารถตรากฎหมายดังกล่าวขึ้นใช้บังคับได้ ส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องไปอาศัยข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง โดยยังขาดความสมบูรณ์ ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับหลักสากล บางเรื่องกำหนดให้นำหลักเกณฑ์ทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ เช่น เรื่องการละเมิดอำนาจศาลหรือวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา เป็นต้น ซึ่งไม่ครอบคลุมและทำให้เกิดปัญหาการตีความต่าง ๆ และบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางเรื่องไม่สอดคล้องกับคดีรัฐธรรมนูญ

อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจะเห็นว่าคู่กรณีส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นแทบทั้งสิ้น หากยังไม่มี การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวมาบังคับใช้ การทำงานขององค์กรฝ่ายบริหารก็อาจได้รับผลกระทบจากวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่ยังคงใช้ข้อกำหนดที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ดังกล่าว เมื่อโดยสภาพของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับประชาชน จึงต้องมีคุณลักษณะพิเศษบางประการที่แตกต่างไปจากระบบศาลโดยทั่วไป การกำหนดวิธี

พิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องอยู่ในรูปของการบัญญัติเป็นกฎหมายที่ผ่านระบบรัฐสภาซึ่งมีจุดเกาะเกี่ยวและเชื่อมโยงกับประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามหลักนิติธรรมและจะเป็นประโยชน์โดยรวมทั้งต่อองค์กรของรัฐและประชาชนมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ศาสตราจารย์ คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
ผู้ถูกร้อง หมายความว่า ผู้กล่าวหาในคดี ผู้เกี่ยวข้อง หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดี พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ หมายความว่า ข้าราชการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบของคณะตุลา การศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้หน้าที่ช่วยเหลือศาลในกระบวนการ พิจารณา กระบวนการพิจารณา หมายความว่า การพิจารณาคดี หรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับคดี ซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือ โดยศาล หรือตามคำสั่งศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณี ฝ่ายหนึ่งกระทำ ต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ ศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการ ส่งคำร้อง และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามอำนาจ หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การพิจารณาคดี หมายความว่า การไต่สวน หรือการ ประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและการวินิจฉัย ข้อพิพาท หมายความว่า ข้อขัดแย้ง ข้อโต้แย้ง หรือ ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย บทบัญญัติแห่งกฎหมาย หมายความว่า	ผู้ถูกร้อง หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาในเรื่อง พิจารณา ผู้เกี่ยวข้อง หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับเรื่องพิจารณา กระบวนการพิจารณา หมายความว่า การพิจารณา หรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับเรื่องพิจารณาซึ่งกระทำโดย คู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาลไม่ว่าการนั้นจะ เป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาลหรือต่อฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง หรือศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุก ฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้อง การลงมติและการทำคำวินิจฉัย เรื่องพิจารณา ตลอดจนการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตาม รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การนั่งพิจารณา หมายความว่า การไต่สวน การ ประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาหรือการวินิจฉัยชี้ขาดของ ศาลหรือตุลาการ โดยจะออกนั่งบัลลังก์หรือไม่ก็ตาม	ผู้ถูกร้อง หมายความว่า ผู้กล่าวหาในคดี ผู้เกี่ยวข้อง หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดี พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ หมายความว่า ข้าราชการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบของคณะตุลา การศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้หน้าที่ช่วยเหลือศาลในกระบวนการ พิจารณา กระบวนการพิจารณา หมายความว่า การพิจารณาคดี หรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับคดี ซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือ โดยศาล หรือตามคำสั่งศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณี ฝ่ายหนึ่งกระทำ ต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ ศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการ ส่งคำร้อง และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามอำนาจ หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การพิจารณาคดี หมายความว่า การไต่สวน หรือการ ประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและการวินิจฉัย ข้อพิพาท หมายความว่า ข้อขัดแย้ง ข้อโต้แย้ง หรือ ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย บทบัญญัติแห่งกฎหมาย หมายความว่า

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือกฎหมายอื่นมีชื่อเรียกอื่นและมีผลใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ		พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือกฎหมายอื่นมีชื่อเรียกอื่นและมีผลใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ
มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาล โดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาพิพากการศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้บังคับได้ ทั้งนี้ ให้ส่งสภาผู้แทนราษฎรภายในเจ็ดวันนับแต่วันตีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอญัตติและสภาผู้แทนราษฎรมิได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งข้อกำหนดดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่อยู่ให้ยกเลิกข้อกำหนดข้อใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการให้เป็นไปตามนี้	มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาล โดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาพิพากการของศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวจะต้องไม่เกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อำนาจศาลไว้ ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓ ของศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาล โดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาพิพากการศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวจะต้องไม่เกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อำนาจศาลไว้ ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔ ของนายพรพันธุ์ฯ และแก้ไขเพิ่มเติมเป็น ทั้งนี้ ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวจะต้องไม่เกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบจากหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพต้องกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ส่วนเรื่องรายละเอียดกระบวนการ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสุนธุ์เป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) พิจารณา ในศาลสามารถเขียนไว้ในข้อกำหนด และแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า ไม่เกินไปกว่าที่ เป็น ไม่ขัดหรือแย้ง
มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานด้านคดีรัฐธรรมนูญให้มีตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายระหว่างประเทศ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ของพนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในและข้อกำหนดของศาล โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งในอัตราที่คำนวณแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเพิ่มของนักกฎหมายกฤษฎีกา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญและอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ให้	มาตรา ๕ ศาลอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศาลเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในกระบวนการพิจารณาของศาลตามที่ศาลมอบหมายได้	มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานด้านคดีรัฐธรรมนูญให้มีตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายระหว่างประเทศ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ของพนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในและข้อกำหนดของศาล โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งในอัตราที่คำนวณแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเพิ่มของนักกฎหมายกฤษฎีกา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญและอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ให้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) เป็นไปตามระเบียบที่ศาลกำหนด	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) เป็นไปตามระเบียบที่ศาลกำหนด เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๕ ของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากหลักการนี้สอดคล้องกับศาลปกครองที่มีเจ้าพนักงานคดีปกครองทำหน้าที่ช่วยเหลือในกระบวนการพิจารณาของศาลเช่นกัน
มาตรา ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ ให้มีศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	มาตรา ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องพิจารณาเฉพาะตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น ทั้งนี้ ศาลไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับเนื้อหาและกระบวนการตรวจตราร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นเรื่องอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญโดยรัฐสภา ศาลมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายหรือปัญหาข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่องที่จำเป็นต่อนำไปวินิจฉัยประเด็นแห่งเรื่องพิจารณา หรือเป็นประเด็นปัญหาเรื่องที่จำเป็นต่อนำวินิจฉัยก่อนที่จะวินิจฉัยประเด็นปัญหาหลักแห่งเรื่องพิจารณา ในกรณีที่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดขึ้นตอน	มาตรา ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ ให้มีศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) หรือวิธีการสำหรับเสนอเรื่องพิจารณาหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้ การดำเนินการพิจารณาจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อผู้กรณีได้ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วนแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี ศาลองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ นอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ห้ามมิให้ศาลรัฐธรรมนูญรับพิจารณากรณีใดๆ มิฉะนั้น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๗ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสิ้นสุดตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวันสิ้นสุดของระยะเวลา		มาตรา ๗ การนับระยะเวลาในการสอบสวนพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่มีวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสิ้นสุดตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวันสิ้นสุดของระยะเวลา เหตุผล เห็นชอบหลักการของศาลรัฐธรรมนูญ และแก้ไขเพิ่มเติม เป็น การนับระยะเวลาในการสอบสวนพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่มีวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด เพื่อขยายสิทธิให้คู่กรณีในการดำเนินการสอบสวน

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) พิจารณา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็น พิจารณา
	มาตรา ๗ วิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญเป็นวิธีพิจารณา โดยใช้ระบบไต่สวน ในกรณีที่มีรัฐธรรมนูญหรือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้กำหนดเรื่องใด ไว้โดยเฉพาะ ให้นำวิธีพิจารณาของศาลปกครองมาใช้ บังคับโดยอนุโลม	
	มาตรา ๘ ศาลมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นแห่งคดีหรือเรื่องพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร โดยอาจแสวงหาข้อเท็จจริงอื่นนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง หรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของคู่กรณีรวมทั้งอาจใช้ดุลพินิจ ในการรับฟังพยานหลักฐานอื่นใดโดยไม่จำกัดเฉพาะเรื่องที่ เสนอโดยคู่กรณี ทั้งนี้ ต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีหรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้องได้รับทราบ ขอตรวจดู หรือแสดงพยานหลักฐาน เพื่อยืนยันหรือหักล้างได้ คู่กรณีฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด เพื่อสนับสนุน ข้ออ้างหรือข้อคัดค้านของตน มีหน้าที่เสนอ พยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวใน เบื้องต้น	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๘ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่กรณีร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำมาใช้บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ	มาตรา ๙ เมื่อคู่กรณีร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำมาใช้บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ศาลเป็นผู้เห็นสมควรให้มีการยื่นหรือขยายระยะเวลา ให้แสดงเหตุผลอันมีรายละเอียดของข้อเท็จจริงและความจำเป็นประกอบคำสั่งการยื่นหรือขยายระยะเวลานั้นด้วย ในการนี้ที่รัฐธรรมนูญกำหนดระยะเวลาพิจารณาวินิจฉัยศาลไว้เป็นการเฉพาะ ให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องหรือความเห็นนั้น	มาตรา ๘ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่กรณีร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำมาใช้บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๘ ของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นได้ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งขยายหรือยื่นระยะเวลาได้เช่นกัน (ม.๒๓๓)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสลุนเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๙ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวันนัด คำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่กรณีหรือบุคคลอื่นใดในคดี ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นผู้ส่ง หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยทางโทรสาร ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานผู้จัดทำบริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ถือว่าผู้รับได้รับ เอกสารตามวันที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับ หรือได้รับหลังจากนั้น	มาตรา ๑๐ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวันนัด คำสั่งของศาล หรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่กรณีหรือบุคคลอื่นใดในคดี หรือพิจารณา ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศาลดำเนินการส่งหรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อความเหมาะสมตามสภาพแห่งเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการติดต่อศาลอาจสั่งให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยทางโทรสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากเจ้าหน้าที่ศาลหรือหน่วยงานผู้จัดทำบริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ถือว่าผู้รับได้รับ เอกสารตามวันที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับ หรือได้รับหลังจากนั้น	มาตรา ๙ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวันนัด คำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่กรณีหรือบุคคลอื่นใดในคดี ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นผู้ส่ง หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยทางโทรสาร ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานผู้จัดทำบริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ถือว่าผู้รับได้รับเอกสารตามวันที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับ หรือได้รับหลังจากนั้น
หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ให้เป็นการส่งไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ถือว่าผู้รับได้รับเอกสารตามวันเวลาที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับหรือได้รับหลังจากนั้น หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๙ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๑๑ ในการออกนั่งพิจารณาของศาลเพื่อการได้ สวน ชักถามคู่กรณี ผู้เกี่ยวข้อง หรือสืบพยาน ให้กระทำโดย เปิดเผยต่อสาธารณะ อีกทั้งให้มีการบันทึกคำเบิกความลง ในวัสดุซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียงที่สามารถ นำมาเปิดคำหรือตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกได้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความใน ศาลได้ เมื่อคู่กรณีร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจ อนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความที่สถานที่ทำการของทาง ราชการหรือสถานที่อื่นนอกศาลโดยจัดให้มีการถ่ายทอด และเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ให้เป็นไป ตามข้อกำหนดของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่พยานผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใดที่ศาล เรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ ตามที่ศาล เห็นสมควร	มาตรา ๑๒ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่บุคคลใดที่ศาลเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ ความเห็น หรือเบิกความ ตามมาตรา ๖๓ หรือบุคคล ตามที่ศาลเห็นสมควร	มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่พยานผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใดที่ศาล เรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ ตามที่ศาล เห็นสมควร

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) (๒) ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ตามมาตรา ๔๐ (๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคำนวณพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) (๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคำนวณพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการคำนวณพิจารณาใดตามที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคำนวณพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการคำนวณพิจารณาใดตามที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) (๒) ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ตามมาตรา ๔๐ (๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคำนวณพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๐ ของศาลรัฐธรรมนูญ
	มาตรา ๑๓ แบบพิมพ์ที่ใช้ในการดำเนินการคำนวณพิจารณาของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล	มาตรา ๑๓ แบบพิมพ์ที่ใช้ในการดำเนินการคำนวณพิจารณาของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล	
มาตรา ๑๑ ตุลาการอาจอุทกคัดค้านได้ในเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น อนุญาตตุลาการ กรรมการในองค์กรใดหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือกรรมา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางกรรมสิทธิ์ได้เพียงสองชั้น (๓) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษ	มาตรา ๑๔ ตุลาการอาจอุทกคัดค้านได้ในเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับเรื่องพิจารณา (๒) เคยเป็นตุลาการในศาลอื่น หรือกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเคยวินิจฉัยคดีหรือคำร้องที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเรื่องพิจารณา (๓) เคยมีส่วนร่วมในการตรวจรับบัญชีแห่งพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่เสนอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งแสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะเกี่ยวกับบทบัญญัติหรือปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังกล่าว (๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือกรรมา หรือญาติของ	มาตรา ๑๑ ตุลาการอาจอุทกคัดค้านได้ในเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น อนุญาตตุลาการ กรรมการในองค์กรใดหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือกรรมา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางกรรมสิทธิ์ได้เพียงสองชั้น (๓) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษ	มาตรา ๑๑ ตุลาการอาจอุทกคัดค้านได้ในเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น อนุญาตตุลาการ กรรมการในองค์กรใดหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือกรรมา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางกรรมสิทธิ์ได้เพียงสองชั้น (๓) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ ฟ้าสุตเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) เกี่ยวข้องกับคดีนั้น
เกี่ยวข้องกับคดีนั้น (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทน ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั้นเอง สามी ภริยา หรือ ญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาจากตุลาการนั้นฝ่าย หนึ่ง พัวพันกับคู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิต ตรงขึ้นไปหรือลงมาจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (๖) แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะ เกี่ยวกับคดีซึ่งไม่ใช้การกระทำตามตำแหน่งหน้าที่ (๗) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องในคดี (๘) เหตุอันใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การ พิจารณาวินิจฉัยคดีเสียความยุติธรรม	คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสาม ชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น (๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ที่ถูกต้องอ้างเป็นพยาน ในฐานะ ที่ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือขงอายุที่มี ความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับเรื่องพิจารณา (๖) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง (๗) มีหรือเคยมีข้อพิพาทกันในคดี ที่ตุลาการนั้นเอง สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พัวพันกับคู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาจากคู่กรณีอีก ฝ่ายหนึ่ง (๘) เคยแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะในลักษณะมี อคติกับคู่กรณี เรื่องที่พิจารณา หรือเป็นไปใน การสนับสนุน ให้ล้มล้างกระบวนการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญและระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่ง มิได้เป็นตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ	เกี่ยวข้องกับคดีนั้น (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทน ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั้นเอง สามी ภริยา หรือ ญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาจากตุลาการนั้นฝ่าย หนึ่ง พัวพันกับคู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิต ตรงขึ้นไปหรือลงมาจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (๖) แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะ เกี่ยวกับคดีซึ่งไม่ใช้การกระทำตามตำแหน่งหน้าที่ (๗) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องในคดี (๘) เหตุอันใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การ พิจารณาวินิจฉัยคดีเสียความยุติธรรม เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๑ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสลุตเป็นผู้เสนอ) (๙) เหตุอันใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาวินิจฉัยเสียความยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๑๒ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๑ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใดตุลาการนั้นเอง จะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วขอถอน ตัวออกจากกรพิจารณาคดีนั้น เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งขอ ถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มี การชี้ขาดในเหตุที่อาจถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวนั้นแล้ว	มาตรา ๑๕ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา ๑๔ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใดตุลาการนั้นเอง จะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอ ถอนตัวออกจากกรพิจารณาคดีนั้นก็ได้	มาตรา ๑๒ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๑ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใดตุลาการนั้นเอง จะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วขอถอน ตัวออกจากกรพิจารณาคดีนั้น เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งขอ ถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มี การชี้ขาดในเหตุที่อาจถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวนั้นแล้ว
มาตรา ๑๓ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตาม มาตรา ๑๑ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้น อ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าเวลาใด ก่อนมี คำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่ง ถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มี การชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้าน การกระทำใดๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินการ ไปก่อนมีคำร้องคัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะ เหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะ	มาตรา ๑๖ ในกรณีที่เกิดกรณีหรือผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ตุลาการซึ่งร่วมเป็นองค์คณะมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านได้ ตามมาตรา ๑๔ ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลไม่ว่าเวลา ใดๆ ก็ได้ก่อนการลงมติเพื่อมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๒ ของศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตาม มาตรา ๑๑ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้น อ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าเวลาใด ก่อนมี คำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่ง ถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มี การชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้าน การกระทำใดๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินการ ไปก่อนมีคำร้องคัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็น

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสุนะเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
กำหนดเป็นอย่างอื่น		อย่างอื่น
มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการคนใด ไม่ว่าตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะขอถอนตัวออกจากการ พิจารณาคดีนั้นหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลพิจารณาคำร้อง คัดค้านและคำชี้แจงของตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน โดยอาจฟัง คำแถลงของคู่กรณีและตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐาน พยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่ง ยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้ เป็นที่สุด	มาตรา ๑๗ เมื่อมีการแถลงต่อศาลมาตรา ๑๕ หรือมี การยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๑๖ ให้ตุลาการซึ่งมีเหตุ ดังกล่าวหยุดการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่อง นั้นไว้ก่อนจนกว่าศาลจะได้วินิจฉัยชี้ขาดเหตุคัดค้านนั้น	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๓ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการคนใด ไม่ว่าตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะขอถอนตัวออกจากการ พิจารณาคดีนั้นหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลพิจารณาคำร้อง คัดค้านและคำชี้แจงของตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน โดยอาจฟัง คำแถลงของคู่กรณีและตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐาน พยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่ง ยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้ เป็นที่สุด	มาตรา ๑๘ ในการพิจารณาคำแถลงของตุลาการ มาตรา ๑๕ ศาลอาจขอให้ตุลาการผู้นั้นชี้แจงหรือแสดง พยานหลักฐานเพิ่มเติมด้วยก็ได้ สำหรับการพิจารณาคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๑๖ นั้น ศาลต้องให้สิทธิผู้ร้องคัดค้านและตุลาการผู้ถูกคัดค้านแถลง ชี้แจงด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแสดง พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องให้แต่ละฝ่ายได้ รับทราบประเด็นโต้แย้งและการตอบข้อโต้แย้งของแต่ละ ฝ่ายด้วย เมื่อศาลเห็นว่าเอกสารหรือพยานหลักฐานที่ได้รับ มาตรวจวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการเพียงพอแล้ว ให้ แจ้งตุลาการและผู้ร้องคัดค้านทราบ ทั้งนี้ เพื่อศาลจะ ได้รับมุมมองวินิจฉัยในเหตุคัดค้านนั้นต่อไป	เมื่อศาลต้องพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตุลาการซึ่งถูก คัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำ ร้องคัดค้านมิได้ ทั้งนี้ ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านสามารถเข้า ร่วมพิจารณาเหตุคัดค้านของตุลาการคนอื่นได้ การชี้ขาดคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตาม คะแนนเสียงข้างมากถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ถือตามคำ คัดค้าน

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
ร้องคัดค้าน ในการนี้ที่ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวต้อง ออกจากพิจารณาตัดสินเหลือจำนวนตุลาการน้อยกว่า ที่จะเป็นองค์คณะตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ให้ตุลา การทั้งหมดประชุมและลงคะแนนลับเพื่อเลือกตุลาการที่ ถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวซึ่งมีผลกระทบต่อความยุติธรรม น้อยที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากที่สุด เข้า มารวมพิจารณาวินิจฉัยให้ได้จำนวนครบเป็นองค์คณะ	มาตรา ๑๙ ในการพิจารณาวินิจฉัยเหตุคัดค้านตา มาตรา ๑๔ หากศาลมีมติว่าตุลาการผู้ร่วมเป็นองค์คณะมี เหตุตามที่ถูกคัดค้านดังกล่าวจริง ให้ตุลาการผู้พ้นจาก การเป็นองค์คณะในเรื่องพิจารณานั้น ในการพิจารณาคำร้องคัดค้านให้อัตตามคะแนนเสียง ข้างมากและตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือ ออกเสียงลงคะแนนไม่ได้ หากคะแนนเสียงเท่ากันให้ตุลา การผู้ถูกร้องคัดค้านพ้นจากการเป็นองค์คณะในเรื่อง พิจารณานั้น	ในการนี้ที่ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวต้อง ออกจากพิจารณาตัดสินเหลือจำนวนตุลาการน้อยกว่าที่จะ เป็นองค์คณะตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ให้ตุลาการ ทั้งหมดประชุมและลงคะแนนลับเพื่อเลือกตุลาการที่ คัดค้านหรือขอถอนตัวซึ่งมีผลกระทบต่อความยุติธรรม น้อยที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากที่สุด เข้ามาร่วม พิจารณาวินิจฉัยให้ได้จำนวนครบเป็นองค์คณะ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๔ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายสิริพัทธ์ พาสสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๒๐ การกระทำใดๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินไปก่อนมีเหตุที่อาจถูกคัดค้านนั้นย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๑๕ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการพิจารณา คดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีใดมิได้ เว้นแต่มีเหตุ ที่อาจ ถูกคัดค้านตามมาตรา ๑๑ เหตุสุดวิสัย เหตุ จำเป็นอันมีอาก้วางได้ หรือเหตุอื่นตามที่ศาล เห็นสมควร	มาตรา ๑๒ ตุลาการจะขอถอนตัวจากเรื่องพิจารณา หรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งในเรื่องพิจารณาใดไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุตามมาตรา ๑๔ เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็น อันอื่นมีอาก้วางได้ มติของศาลในกรณีตามมาตรา ๑๙ หรือการฉันทาม พรรคหนึ่ง ให้แสดงเหตุผลโดยละเอียดและเปิดเผยต่อ สาธารณะ	มาตรา ๑๕ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการพิจารณา คดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีใดมิได้ เว้นแต่มีเหตุ ที่อาจ ถูกคัดค้านตามมาตรา ๑๑ เหตุสุดวิสัย เหตุ จำเป็นอันมีอาก้วางได้ หรือเหตุอื่นตามที่ศาล เห็นสมควร เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๕ ของศาลรัฐธรรมนูญ
	มาตรา ๒๒ การพิจารณารับคำร้อง การดำเนินกระบวนการ พิจารณาหรือวินิจฉัยเรื่องพิจารณาตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายอื่นใด หากตัวอักษรหรือ ถ้อยคำในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายอื่น นั้น มีการให้ความหมายหรือกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนอยู่แล้ว ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้นศาลต้องให้หรือวินิจฉัย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายอื่นใดไม่ชัดเจน ให้ศาลแสวงหาความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพีรพันธุ์ พาลุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
	บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายนั้น แล้วใช้หรือวินิจฉัยตามความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของบทบัญญัติ การแปลความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายตามวรรคสอง ห้ามมิให้ แปลความแบบขยายเพื่อเพิ่มลักษณะการจำกัดสิทธิของผู้ ถูกร้องหรือจำกัดอำนาจของรัฐสภาให้มากไปกว่าที่ บัญญัติไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมาย นั้น และจะต้องดำเนินการไปโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรม หลักการแบ่งแยกอำนาจอำนจอธิปไตย หลักการคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะ หลักความได้สัดส่วนหลักความมั่นคง แห่งกฎหมาย หลักความมั่นคงแห่งสิทธิ หลักการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนหลักการคุ้มครอง ความเชื่อถือและไว้วางใจโดยสุจริตของประชาชน และ หลักกฎหมายมหาชนอื่น การไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรานี้ ให้เป็นความผิด ทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวล กฎหมายอาญา	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๑๖ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เข้ามาจะเข้ามาในทำการศึกษา หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการ ได้ส่วนของศาล หรือมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อยและรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ผู้ได้ฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจสั่งต่อไป (๑) ดักเตือน โดยจะมีคำสั่งให้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ (๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล (๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การใช้อำนาจตามวรรคสอง ให้ศาลใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ให้ดำเนินการบังคับโทษตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการบังคับโทษในทางอาญา	มาตรา ๒๓ ในการนั่งพิจารณา ให้ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยของการนั่งพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เข้ามาในทำการศึกษา หรือบริเวณที่ทำการศาลหรือเข้าฟังการได้ส่วนของศาล เพื่อให้การนั่งพิจารณาดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว ผู้ได้ฝ่าฝืนข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังต่อไปนี้ (๑) ดักเตือน โดยจะมีคำสั่งให้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ (๒) ไล่ออกจากทำการศึกษา หรือบริเวณที่ทำการศาล การบังคับใช้มาตรการตามวรรคก่อนให้ศาลใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี	มาตรา ๑๖ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เข้ามาจะเข้ามาในทำการศึกษา หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการ ได้ส่วนของศาล หรือมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อยและรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ผู้ได้ฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจสั่งต่อไป (๑) ดักเตือน โดยจะมีคำสั่งให้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ (๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล (๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การใช้อำนาจตามวรรคสอง ให้ศาลใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ให้ดำเนินการบังคับโทษตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการบังคับ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
		โทษในทางอาญา เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหลักการทำนองเดียวกับศาลยุติธรรมและศาลปกครอง โดยศาลยุติธรรมมีการออกข้อกำหนดเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรมและรวดเร็ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ และกำหนดความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑ ถึง มาตรา ๓๓ ส่วนศาลปกครองมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ นอกจากนี้ยังพบว่าในศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศหลายประเทศก็มีการบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้ในกฎหมายเฉพาะของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญให้มีความชัดเจนและมีความเป็นเอกภาพ โดยไม่จำเป็นต้องนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม และเมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของศาลรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล หากผู้ใดฝ่า

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) เป็นหลักเกณฑ์ดังกล่าวถือว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ร่างมาตรา ๑๖ มีได้กำหนดฐานความผิดไว้แต่อย่างใด จึงแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้”
มาตรา ๑๗ การพิจารณาการพิจารณาคดีหรือคำ ของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเป็น วิธีการทางวิชาการ ซึ่งได้กระทำโดยสุจริต ย่อมกระทำ โดยไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ผู้ใดวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจ ดักเตือน โดยจะมีคำดำเนินเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ ก็ได้ หรือลงโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้นำมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม	มาตรา ๒๔ ผู้วิเคราะห์หรือวิจารณ์การพิจารณา การดำเนินการกระบวนการพิจารณา การวินิจฉัยเรื่องที่พิจารณา หรือคำวินิจฉัยของศาลโดยสุจริตด้วยวิธีการทางวิชาการ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ย่อมกระทำไม่ได้โดยไม่มี ความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือตุลาการ และไม่ถือว่าเป็น ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ต่อศาลหรือตุลาการ ผู้ใดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจบังคับมาตรการตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง และให้นำมาตรา ๒๓ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม	มาตรา ๑๗ การพิจารณาการพิจารณาคดีหรือคำ วินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือ<u>เป็นวิธีพิจารณา</u>ทางวิชาการ<u>ซึ่งผู้ขึ้นหรือกระทำความผิด</u> ย่อมกระทำ<u>ไม่ได้โดยไม่มีคำดำเนินเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่</u> ผู้ใดวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจ ดักเตือน โดยจะมีคำดำเนินเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ ก็ได้ หรือลงโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้นำมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม <u>เหตุผล</u> เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๗ ของศาล รัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์โดยเปิด โอกาสให้ประชาชนวิจารณ์การพิจารณาคดีหรือคำวินิจฉัย ของศาลรัฐธรรมนูญได้หากเป็นประโยชน์สาธารณะหรือ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสลุตเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) เป็นทางวิชาการ (ในทางวิชาการจะต้องมีการอ้างหลักกฎหมาย หรือหลักทฤษฎี) และควรปรับปรุงถ้อยคำให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๖ และแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ เป็นวิธีการทางวิชาการ เป็น ทางวิชาการ และ ข้อความ ซึ่งได้กระทำโดยสุจริต เป็น หรือกระทำโดย สุจริต รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงจาก ห้าหมื่นบาท เป็น สองหมื่นบาท โดยอ้างอิงกับฐานความผิดเรื่องผู้แทน ศาลตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๘ ที่มีโทษ ปรับตั้งแต่สองพันถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท
	มาตรา ๒๕ กระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดของศาลตาม มาตรา ๔	
หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี ส่วนที่ ๑ การยื่นคำร้องและการจำหน่ายคดี	หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี ส่วนที่ ๑ ภาคทั่วไป	หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี ส่วนที่ ๑ การยื่นคำร้องและการจำหน่ายคดี
มาตรา ๑๘ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้	มาตรา ๒๖ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือและอย่างน้อย ต้องมีรายการดังต่อไปนี้	มาตรา ๑๘ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง (๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง (๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุที่ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง (๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรต่อพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน (๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของศาล คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) (๑) ชื่อ และที่อยู่ของผู้ร้อง (๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง (๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุที่ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง (๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรต่อพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุน (๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง (๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง (๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุที่ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง (๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรต่อพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน (๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๙ ผู้ถูกร้องต้องระบุเหตุผลทั้งข้อเท็จจริง	มาตรา ๒๗ ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่	มาตรา ๑๙ ผู้ถูกร้องต้องระบุเหตุผลทั้งข้อเท็จจริง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) พร้อมข้อกฎหมายในคำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน โดยให้ความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก่ ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) คำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาหมาย) พร้อมข้อกฎหมายในคำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน โดยให้ความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก่ ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๑๙ ของศาล รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๐ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้ เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล การยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ยื่นคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบตามข้อกำหนดของศาล การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครองหรือศาล ทหารที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่ง ความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยัง ยังหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลนั้น เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย	มาตรา ๒๘ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามสัทธิ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ห้ามมิให้ศาลรับคำร้องไว้วินิจฉัย หรือดำเนิน กระบวนการพิจารณาใดแก่เรื่องที่พิจารณาซึ่งเสนอคำ ร้องต่อศาล โดยมีได้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	มาตรา ๒๐ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้ เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล การยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ยื่นคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบตามข้อกำหนดของศาล การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครองหรือศาล ทหารที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่ง ความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยัง ยังหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลนั้น เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย
1	มาตรา ๒๙ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาลมีคำ	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๐ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) วินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่เรื่องพิจารณา ศาลอาจ พิจารณาสั่งจำหน่ายเรื่องพิจารณานั้นก็ได้	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำ วินิจฉัยว่าพบปัญหาขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ การใช้สิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการใช้ สิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจแผ่นดินตามมาตรา ๒๔๕ (๑) ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร้องเรียนต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จนถึง ที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร แล้วแต่กรณี ให้ ดำเนินการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย จนถึงที่สุดก่อน ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญ ความช่วยเหลือและคำแนะนำจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ตามข้อกำหนดของศาลก็ได้		มาตรา ๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำ วินิจฉัยว่าพบปัญหาขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ การใช้สิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการใช้ สิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจแผ่นดินตามมาตรา ๒๔๕ (๑) ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร้องเรียนต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จนถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีคดีอยู่ในระหว่าง พิจารณาของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๑๑ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จนถึงที่สุดก่อน ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรา ๒๑๑ ของ รัฐธรรมนูญ ความช่วยเหลือและคำแนะนำจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ตามข้อกำหนดของศาลก็ได้ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๑ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๒๑ การยื่นคำร้องของบุคคลตามมาตรา ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๘ ให้ระบุเหตุพร้อม หลักฐานที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว		มาตรา ๒๒ การยื่นคำร้องของบุคคลตามมาตรา ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๘ ให้ระบุเหตุพร้อม หลักฐานที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๒ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๓ คำร้องที่ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาลมีคำ วินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการชดเชยค่าร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณา สั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้		มาตรา ๒๓ คำร้องที่ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาลมีคำ วินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการชดเชยค่าร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณา สั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๓ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาล อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีดำเนินการพิจารณาไม่ถูกต้อง ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและ เงื่อนไขที่เห็นสมควร หากคู่กรณีไม่ดำเนินการพิจารณาตามคำสั่งศาล ตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาล อาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ติดใจดำเนินการพิจารณาตามคำสั่ง ศาล ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาล อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีดำเนินการพิจารณาไม่ถูกต้อง นั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ เห็นสมควร กรณีที่ผู้ร้องไม่ดำเนินการพิจารณาตามคำสั่งศาล ตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควรศาลอาจพิจารณา สั่งจำหน่ายเรื่องพิจารณาได้	มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาล อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีดำเนินการพิจารณาไม่ถูกต้อง ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและ เงื่อนไขที่เห็นสมควร หากคู่กรณีไม่ดำเนินการพิจารณาตามคำสั่งศาล ตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาล อาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ติดใจดำเนินการพิจารณาตามคำสั่ง ศาล ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๔ ของศาลรัฐธรรมนูญ
	มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดทำ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
	เปิดเผยกระบวนการและขั้นตอนการรับคำร้อง ขั้นตอนการ ดำเนินการพิจารณาการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องที่พิจารณาในแต่ละ เรื่องเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าได้ โดยให้มีการจัดทำ ข้อมูลดังกล่าวในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลและผลกระทบต่อเรื่องพิจารณาด้วย	
	มาตรา ๓๒ ในชั้นการพิจารณารับคำร้องหรือใน ระหว่างการพิจารณาของศาล ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อ คุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีหรือป้องกันอันตรายอัน อาจเกิดขึ้นแก่ประโยชน์สาธารณะ เมื่อคู่กรณีร้องขอหรือ ศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อน รับคำร้องหรือก่อนมีคำวินิจฉัยได้ โดยให้ศาลกำหนด ระยะเวลาการคุ้มครองชั่วคราวได้ไม่เกินหกเดือน แต่หาก ล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องใช้ วิธีการชั่วคราวต่อไปอีก ให้ศาลมีอำนาจขยายระยะเวลา การบังคับใช้วิธีการชั่วคราวออกไปได้ ทั้งนี้ ศาลต้องแสดง เหตุผลประกอบด้วย	มาตรา ๑๒๒ ในชั้นการพิจารณาหรือรับคำร้องหรือใน ระหว่างการพิจารณาของศาล ตามมาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ในกรณีมีเหตุจำเป็น เพื่อคุ้มครอง ประโยชน์ของคู่กรณีหรือป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้น แก่ประโยชน์สาธารณะ เมื่อคู่กรณีร้องขอหรือศาล เห็นสมควร ศาลอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนรับคำร้อง หรือก่อนมีคำวินิจฉัยได้ โดยให้ศาลกำหนดระยะเวลาการ คุ้มครองชั่วคราวได้ไม่เกินหกเดือน แต่หากล่วงพ้น ระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการ ชั่วคราวต่อไปอีก ให้ศาลมีอำนาจขยายระยะเวลาการ บังคับใช้วิธีการชั่วคราวออกไปได้ ทั้งนี้ ศาลต้องแสดง เหตุผลประกอบด้วย
		เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๒ ของนายพิรพันธุ์

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) หรือก่อนมีคำวินิจฉัย และแก้ไขเพิ่มเติมข้อความใน วรรคหนึ่ง เป็น ...หรือในระหว่างพิจารณาของศาลตาม มาตรา ๖๘ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญฯ เพื่อให้ความชัดเจน ในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญในการคุ้มครองประโยชน์ของ ประชาชนเท่าที่จำเป็น
	ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและวิธีดำเนินการสอบสวนพิจารณาเฉพาะเรื่อง ----- มาตรา ๓๓ คำร้องขอตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๘ เมื่อได้มีการเสนอเรื่องต่อ อัยการสูงสุด ให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยการ สอบสวนผู้เสนอเรื่องและบุคคลที่เกี่ยวข้อง หากอัยการ สูงสุดเห็นว่าข้อเท็จจริงมีมูลอันควรเชื่อได้ตามที่มีการเสนอ เรื่อง ให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลพร้อมด้วยสำนวนและ ความเห็น แต่หากเห็นว่าข้อเท็จจริงไม่มีมูลก็ให้ยุติเรื่องและ ห้ามมิให้มีการเสนอเรื่องในมูลกรณีเดียวกันนั้นอีก เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการไต่สวน	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	โดยเร็ว และต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้แสดงพยานหลักฐาน เพื่อประกอบข้ออ้าง ข้อกล่าวหา หรือคำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาของตนด้วย การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะต้องปรากฏลักษณะอย่างชัดเจนว่าได้เกิดเป็นภัยอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขขึ้นแล้ว หรือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้กระทำไปโดยเจตนา	
	มาตรา ๓๔ การใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญในการยื่นญัตติเพื่อเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การพิจารณาญัตติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ การออกเสียงลงคะแนนเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบต่อญัตติอันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๙๑ ย่อมไม่เข้าลักษณะที่ศาลจะรับเป็นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๘	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	ความในวรรคหนึ่งให้นำมาบังคับใช้กับพระราชกำหนดหรือกระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา โดยสมาชิกรัฐสภา องค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งการพิจารณาเพื่อการลงมติเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติโดยอนุโลม	
	มาตรา ๓๕ การพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด มีข้อขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๑ ศาลต้องทำคำวินิจฉัยอย่างชัดเจนว่า บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น เป็นสาระสำคัญของร่างดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญในบทมาตราใด ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติมาตราใด อย่างชัดเจน บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ใช้ประกอบคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขัดหรือแย้งว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหนึ่ง ต้องมิใช่เป็น	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) เพียงบทบัญญัติโดยทั่วไปแห่งรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมาย ไว้ให้ใช้กับเรื่องที่ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะ ให้ศาลดำเนินการพิจารณาขอด้วยรัฐธรรมนูญ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และผลการ วินิจฉัยดังกล่าวให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในสิบห้าวันหลังจากที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	มาตรา ๓๖ การเสนอความเห็นโดยสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของสภาทั้งสอง รวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๔ ต้องระบุว่าร่าง พระราชบัญญัติที่เสนอ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญอย่างไร อีกทั้งต้องระบุข้อโต้แย้งอย่างชัดเจน ว่าร่างพระราชบัญญัติในบทบัญญัติมาตราใด ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติมาตราใด พร้อมทั้งเหตุผล แห่งการนั้น และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่กล่าวอ้าง เป็นหลักแห่งข้อโต้แย้งนี้ ต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรง กับร่างพระราชบัญญัติที่อ้างว่ามีข้อความขัดหรือแย้งต่อ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	รัฐธรรมนูญโดยต้องมีใช้เป็นบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่มุ่งบัญญัติไว้ให้ใช้กับกรณีโดยทั่วไปอันมิได้มุ่งหมายไว้ให้บังคับใช้แก่กรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ หากเป็นข้อโต้แย้งว่าร่างพระราชบัญญัติตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ต้องระบุให้ชัดเจนว่าบัญญัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตราใดอย่างชัดเจน และการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้น ต้องมีความร้ายแรงถึงขั้นเสมือนว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่ได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยรัฐสภา อีกทั้งห้ามมิให้ศาลรับพิจารณาหากเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวด้วยเรื่องที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจโดยเฉพาะของรัฐสภา ความในวรรคหนึ่ง ให้นำมาบังคับใช้กับกรณีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๒) ด้วย เมื่อศาลได้รับความเห็นหรือข้อโต้แย้งตามวรรคหนึ่งให้ศาลแจ้งให้รัฐสภาทราบโดยเร็วโดยต้องให้สิทธิผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานต่อศาลอันเกี่ยวด้วยกรณีนี้ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) ภายในสัปดาห์นับแต่ศาลได้รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา และให้ศาลวินิจฉัยเรื่องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน สามสัปดาห์ ห้ามมิให้ศาลรับพิจารณาตามมาตรานี้ หาก นายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการนำร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมเพื่อทรงลงพระ ปรมาภิไธยแล้ว	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	มาตรา ๓๗ การพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดมี การออกใช้หรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่งหรือ วรรคสองแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ศาลดำเนินการพิจารณา วินิจฉัยตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๕ ศาลจะวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตาม มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้ก็ต่อเมื่อศาลการ ลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการ ทั้งหมดในศาลว่า พระราชกำหนดไม่เป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว อีกทั้งการพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ต้องปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนว่าการตราพระราช กำหนด ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
	ตลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยของสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หากมีข้อสงสัยให้ถือว่าพระราชกำหนดเป็นไปโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ความในมาตรา ๓๖ มิให้ใช้บังคับแก่กรณีพระราชกำหนดที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๖	
	มาตรา ๓๘ การวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๐ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ทั้งนี้ให้นำมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	
	มาตรา ๓๙ ก่อนคดีในศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารถึงที่สุด ศาลที่มีอำนาจพิจารณาเพื่อทำคำพิพากษาแก้คดีดังกล่าว หรือคู่ความในคดีนั้น อาจดำเนินการเพื่อให้มีเสนอข้อโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งกฎ หรือข้อบังคับใด มีลักษณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๑ กำหนดไว้ ศาลจะไม่รับวินิจฉัยเรื่องพิจารณาตามวรรคหนึ่งได้ ก็ต่อเมื่อเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่จัดตั้งขึ้นตาม	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพีรพันธุ์ พาลุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้นแล้วไว้ในภายหลังจากที่ศาลมีคำวินิจฉัยได้มีการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ซึ่งได้ประกอบคำวินิจฉัยนั้น หรือเรื่องพิจารณาดังกล่าวไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย สิทธิในการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งกฎ หรือข้อบังคับใด มีลักษณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้หมายควมรวมถึงการขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่บังคับใช้โดยทั่วไปแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนด้วย การที่ศาลวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งกฎ หรือข้อบังคับใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ผลผูกพันทำให้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งกฎ หรือข้อบังคับอื่น ที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่ศาลวินิจฉัยนั้น เป็นอันขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปด้วย อีกทั้งไม่ผลเป็นการผูกพันผู้มีอำนาจในการตรากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่จะตรากฎหมาย กฎหรือข้อบังคับอื่น ซึ่งมีหลักการอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกับบทบัญญัติแห่ง	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ศาลได้วินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ	
	มาตรา ๔๐ ภายหลังคดีถึงที่สุด บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นกำหนด	มาตรา ๕๑ ๒๖ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องทำเป็นคำร้องตามมาตรา ๔๘ พร้อมทั้งแนบเอกสารหรือหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้
	คดีตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึง คดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาตุลาการ ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย	เมื่อมีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการได้
	การใช้สิทธิตามมาตรานี้ ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้ ซึ่งมีขึ้นจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนมิได้ดำเนินการใช้สิทธิหรือโต้แย้งเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิหรือเสรีภาพเหล่านั้นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งที่คู่ความหรือผู้มีส่วนได้เสียได้รู้ถึงขอบเขตแห่งสิทธิหรือเสรีภาพนั้นแล้วเว้นไว้แต่เป็นกรณีภายหลังจากที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดได้ไม่การตรากฎหมาย	ส่วนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ร้องได้ใช้แจ้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เป็นข้อสนับสนุน คำร้องของตน รวมทั้งให้องค์กรจากรัฐธรรมนูญหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นทราบดี เพื่อให้โอกาสเข้าชี้แจงประกายกันได้ส่วนนี้ และเมื่อศาลได้ได้สมบูรณ์โดยรับฟังการยืนยันผู้ร้องแล้ว ให้ศาลทำการว่าจากรับคำร้องในกรณีนี้ไว้หรือไม่ โดยใช้มติเสียงข้างมากของตุลาการทั้งหมดในองค์คณะ
		ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรานี้อาจอาจได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากพนักงานตุลาการรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดของศาลก็ได้
		เหตุผล เห็นชอบหลักการของนายพิรพันธุ์ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่งกำหนดว่า บุคคลซึ่ง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	ขึ้นใหม่ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายเดิม จนส่งผลเป็นไปในทางขยายสิทธิหรือเสรีภาพให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม หรือยกเลิกลักษณะการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าว หรือเป็นกรณีการจำกัดสิทธิในกระบวนการพิจารณา การอุทธรณ์ ฎีกา และการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ในคดีที่อ้างว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก็ยอมให้อ้างว่าเป็นกรณีไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้ เมื่อมีการยื่นคำร้องตามมาตรานี้ ให้ศาลดำเนินการได้สวนว่าคำร้องดังกล่าวเข้าลักษณะตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ โดยต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องได้ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่อาศัยเป็นข้อสนับสนุนแห่งคำร้องของตน รวมทั้งต้องแจ้งให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นได้ทราบ เพื่อให้มีโอกาสดำเนินการได้เข้าชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายประกอบการได้สวนนี้ การได้สวนตามวรรคสี่ ให้กระทำโดยเปิดเผย และห้ามมิให้ตัดสินคดี ผู้ร้องในการยกข้ออ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติทั่วไปแห่งรัฐธรรมนูญในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และเมื่อศาลได้สวนโดย	ยกเลิกมติสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิกว่านับตั้งแต่วันที่ยกเลิกแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ และวรรคท้ายกำหนดว่า การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จึงต้องมีบทบัญญัติว่าสิทธิในรัฐธรรมนูญที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะความแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	รับฟังคู่กรณีฝ่ายครบถ้วนแล้ว ให้ศาลทำคำสั่งว่าจะ รับคำร้องในกรณีนี้ไว้พิจารณาหรือไม่ โดยให้มีมติเสียงข้าง มากของตุลาการทั้งหมดในองค์คณะ	
	มาตรา ๔๑ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องพิจารณาอันเกี่ยว ด้วยความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ศาลตั้งแต่ สององค์กรขึ้นไป ที่ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือ องค์กรนั้น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๔ ต้องไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ พิจารณาญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนการ ตรากฎหมายที่กระทำในรัฐสภา การยื่นเรื่องให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ต้องมี ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นจริง และไม่ใช้เพียงข้อสงสัยทาง กฎหมาย และศาลต้องพิจารณาชี้ขาดไปในทางใดทางหนึ่ง มิใช่เป็นเพียงการให้คำแนะนำเท่านั้น องค์การตามรัฐธรรมนูญองค์กรอื่นอาจเข้าร่วมในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ หากคำวินิจฉัยของศาลจะมี ผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตาม รัฐธรรมนูญนั้น	
	มาตรา ๔๒ การมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง และเพิกถอน	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสุนะเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
	สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๗ ให้ศาลกระทำไปโดยคำนึงถึงการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นแล้ว โดยห้ามมิให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แก่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว เว้นแต่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้น มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้พรรคการเมืองที่จะยุบ หรือบุคคลที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งพรรคหนึ่ง มีสิทธินำพยานหลักฐานใดๆ มาพิสูจน์ว่าพรรคการเมืองหรือตนเองมิได้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิด หรือได้กำหนดการยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำความผิดแล้ว ไม่ว่าการยับยั้งหรือแก้ไขนั้นจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หากพยานหลักฐานของพรรคการเมืองที่จะยุบ หรือบุคคลที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามวรรคสองฟังขึ้น ให้	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุณเป็นผู้เสนอ) ศาลจำหน่ายเรื่องพิจารณานั้นเสีย และห้ามมิให้มีการ ดำเนินการพิจารณาอื่นเกี่ยวกับเรื่องพิจารณาดังกล่าวนี้ซ้ำ อีก มาตรา ๔๓ การพิจารณาเรื่องพร้อมด้วยความเห็นที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ใน กรณีที่คุณคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเห็นชอบตามที่ผู้ ร้องเรียนว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิ มนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งเสนอต่อศาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ให้นำบทบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ มาบังคับใช้แก่กรณีโดยอนุโลม	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	มาตรา ๔๔ ในกรณีที่มีศาลพิจารณาเรื่องที่ผู้ตรวจการ แผ่นดินเสนอตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ (๑)ให้นำมาตรา ๓๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคดี ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคดี มาตรา ๒๕ องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและการ ทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้า
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	มาตรา ๔๕ องค์คณะของศาลในการวินิจฉัยพิจารณาและ ในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อย	มาตรา ๒๕ องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและการ ทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้า และ ในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) คน ตุลาการซึ่งมีได้รวมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ทำเสียข้างมากของศาลไม่ได้ ให้ถือว่าคำร้องนั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คดีที่มีการร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) กว่าห้าคน การนั่งพิจารณาของศาลต้องมีตุลาการครบองค์คณะและตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาจะทำคำวินิจฉัยเรื่องพิจารณานั้นไม่ได้ คำวินิจฉัยของศาลให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมากของตุลาการในองค์คณะเว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีคำวินิจฉัยที่จะส่งผลเป็นการยุบพรรคการเมืองหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหากคะแนนเสียงเท่ากันให้ศาลมี คำวินิจฉัยยกคำร้องนั้น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) น้อยกว่าห้าคน ตุลาการซึ่งมีได้รวมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ทำเสียข้างมากของศาลไม่ได้ ให้ถือว่าคำร้องนั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คดีที่มีการร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๖๕ ของศาลรัฐธรรมนูญ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) คน ตุลาการซึ่งมีได้รวมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ทำเสียข้างมากของศาลไม่ได้ ให้ถือว่าคำร้องนั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คดีที่มีการร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	มาตรา ๔๖ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๖๗ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำเรื่องพิจารณาเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือทำหน้าที่ตามมาตรา ๘ รวมทั้งดำเนินการสอบสวนพิจารณาใดๆ ซึ่งมีใช้เป็นการนั่งพิจารณา มีคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองชั่วคราว คำสั่งงดการสืบพยานหลักฐาน หรือเป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องพิจารณาก็ได้ หลักเกณฑ์ และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการประจำ	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพีรพันธุ์ พาลุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๒๖ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัยเรื่องใดให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนดของศาล ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องอาจแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่ถูกต้องได้ ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล ให้สั่งไม่รับ คำร้องไว้พิจารณา	เรื่องพิจารณา ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล มาตรา ๔๗ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัยเรื่องใดให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนดของศาล ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องอาจแก้ไข ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล หรือเสนอต่อศาลโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา	มาตรา ๒๕ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัยเรื่องใดให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนดของศาล ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่ง ผู้ร้องอาจแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล ให้สั่งไม่รับ คำร้องไว้พิจารณา เหตุผล เห็นชอบตามร่าง ๒๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๗ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้มีอำนาจสั่งแก้ไขคำร้องตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง รวมถึงมีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ กรณีที่ตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำ		มาตรา ๒๗ ๒๘ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้มีอำนาจสั่งแก้ไข คำร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง รวมถึงมีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ กรณีที่ตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้อง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
เว้นแต่กรณีที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะที่ศาลกำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาดำเนินการสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาดำเนินการหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป	กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำร้องชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาดำเนินการสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในระยะที่กำหนดเวลาดำเนินการหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป	แต่กรณีที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะที่ศาลกำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาดำเนินการสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาดำเนินการหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๘ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล	มาตรา ๕๐ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล	มาตรา ๒๘ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๐
มาตรา ๓๐ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจเรียก	มาตรา ๕๑ ในการนั่งพิจารณา ศาลมีอำนาจเรียก	มาตรา ๕๒ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพัทธ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
เว้นแต่กรณีที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป	กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำร้องชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป	แต่กรณีที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๙ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล	มาตรา ๕๐ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล	มาตรา ๒๙ ๓๑ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๒๙ ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๐
มาตรา ๓๐ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจเรียก	มาตรา ๕๑ ในการนั่งพิจารณา ศาลมีอำนาจเรียก	มาตรา ๔๑ ๓๒ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพีรพันธุ์ พาลุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวนหน่วยงานของ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ บุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย คุกรณี ผู้เกี่ยวข้อง หรือพยานในเรื่องพิจารณา ย่อมมีสิทธิในการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง	เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวนหน่วยงานของ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีอบหมายและในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย คุกรณี ผู้เกี่ยวข้อง หรือพยานในเรื่องพิจารณา ย่อมมีสิทธิในการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง	เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวน หน่วยงานของ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ บุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๐ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๑ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่คุกรณี นำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกตั้งกล่าวพินิจ และไม่มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คุกรณีได้มีโอกาสดำเนินการโต้แย้งคัดค้าน พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ห้ามให้ศาลรับฟัง เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกหรือประโยชน์	มาตรา ๕๒ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่คุกรณี นำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกตั้งกล่าวพินิจ และไม่มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คุกรณีได้มีโอกาสดำเนินการโต้แย้งคัดค้าน	มาตรา ๕๑ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่คุกรณี นำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกตั้งกล่าวพินิจ และได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คุกรณีได้มีโอกาสดำเนินการโต้แย้งคัดค้าน พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ห้ามให้ศาลรับฟัง เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกหรือประโยชน์

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธุ์ พาสสุดเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
สาระณะ		สาระณะ
		เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๑ ของศาลรัฐธรรมนูญ
	มาตรา ๕๓ ในการสืบพยานบุคคลไม่ว่าจะเป็นพยานที่ คู่กรณีอ้างหรือที่ศาลเป็นผู้เรียกมาเองให้ศาลเป็นผู้ซักถาม พยาน คู่กรณีจะซักถามพยานได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก ศาลโดยให้ศาลเป็นผู้ซักถามแทน	
มาตรา ๓๒ การพิจารณาคดีของศาลให้กระทำด้วย ความรวดเร็ว ในการมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมีจาก้าว ล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ ศาลเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะ ส่งเลื่อนกระบวนการพิจารณาออกไปก็ได้	มาตรา ๕๔ การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลให้ กระทำด้วยความรวดเร็ว และมีกำหนดเวลาที่แน่นอน ในการมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมีจาก้าว ล่วงเสียได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะศาลจะส่งเลื่อนกระบวนการ พิจารณาออกไปก็ได้	มาตรา ๓๒ ๓๔ การพิจารณาของศาลให้กระทำด้วย ความรวดเร็ว ในการมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมีจาก้าวล่วง เสียได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ หรือ ศาลเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อ ประโยชน์สาธารณะศาลจะส่งเลื่อนกระบวนการพิจารณาออกไป ก็ได้
		เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๒ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๓ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนินการกระบวนการ พิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใดๆ ที่ได้มาหรือมี อยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับ ประเด็นที่ศาลกำหนดไว้และเป็นอันเพียงพอให้พึงเป็นยุติ	มาตรา ๕๕ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนินการกระบวนการ พิจารณาและวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานใดๆ ที่ได้มา หรือมี อยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับ ประเด็นที่ศาลกำหนดไว้ และเป็นอันเพียงพอให้พึงเป็น	มาตรา ๓๕ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนินการ กระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใดๆ ที่ ได้มาหรือมีอยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลกำหนดไว้และเป็นอันเพียงพอ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
ได้หรือไม่ ในการพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งการสืบ พยานหลักฐานใดๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ พิจารณาวินิจฉัย หรือประวิงให้ชักช้า	ยุติได้หรือไม่ แล้วพิจารณาว่าวินิจฉัยไปตามนั้น	ให้ฟังเป็นยุติได้หรือไม่ ในการพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งการสืบ พยานหลักฐานใดๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ พิจารณาวินิจฉัย หรือประวิงให้ชักช้า เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๓ ของศาล รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๔ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อ กฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงเพียงพที่จะพิจารณาวินิจฉัย ได้ หรือพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องแถลง ยอมรับเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษา เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้	มาตรา ๕๖ หากศาลเห็นว่าเรื่องพิจารณาใดเป็น ปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือ ผู้เกี่ยวข้องแถลงยอมรับและเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้แล้ว ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและ วินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวน ก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะ กำหนดเป็นอย่างอื่น	มาตรา ๕๖ หากศาลเห็นว่าเรื่องพิจารณาใด เป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือ ผู้เกี่ยวข้องแถลงยอมรับและเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้แล้ว ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและ วินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะกำหนดเป็น อย่างอื่น เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๕๖ ของนายพิรพันธุ์ เนื่องจากรายการที่ให้สิทธิแก่คู่กรณีมากกว่า ร่างที่เสนอ โดยศาลรัฐธรรมนูญ และแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า เรื่อง พิจารณา เป็น คดี
มาตรา ๓๕ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดย	มาตรา ๕๗ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดย	มาตรา ๕๕ ๓๗ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
เปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้	เปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้	เปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้
มาตรา ๓๖ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเอง หรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ตามที่ศาลกำหนด การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว	มาตรา ๕๘ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควรและมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเอง หรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ตามที่ศาลกำหนด การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว	มาตรา ๕๖ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ตามที่ศาลกำหนด การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว
คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล
เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๓๗ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการตรวจพยานหลักฐานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๕๙ เพื่อให้การนั่งพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการตรวจพยานหลักฐานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) มาตรา ๕๗ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หลักเกณฑ์ และวิธีการ ในการตรวจพยานหลักฐานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๗ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๘ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีชี้คำถามเฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดไต่สวน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าไม่ตั้งใจที่จะสืบพยาน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๖๐ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีชี้คำถามเฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๕๘ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีชี้คำถามเฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดไต่สวน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าไม่ตั้งใจที่จะสืบพยาน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ศาลเรียกพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในการไต่สวนได้ การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่ จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความขึ้นโดยวิธีที่ ศาลเห็นสมควรหรือตอบคำถามของศาล เพื่อให้การนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ชี้ก ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตนหรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์จริงเสียก่อน	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๖๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ศาลเรียกพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในการไต่สวนได้ การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความขึ้นโดยวิธีที่ศาลเห็นสมควรหรือตอบคำถามของศาล เพื่อให้การนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ชี้ก ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตนหรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์จริงเสียก่อน	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) มาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ศาลเรียกพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในการไต่สวนได้ การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความขึ้นโดยวิธีที่ศาลเห็นสมควรหรือตอบคำถามของศาล เพื่อให้การนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ชี้ก ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตนหรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์จริงเสียก่อน เหตุผล เห็นชอบร่างมาตรา ๖๑ ของนายพิรพจน์ว่า เนื่องจากการให้สิทธิคุ้มครองในการซักถามพยาน ส่วนร่างมาตรา ๓๙ ของศาลรัฐธรรมนูญต้องเข้าเงื่อนไข เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และเป็นดุลพินิจของศาลที่จะให้คุ้มครองซักถามพยานเพิ่มเติมหรือไม่ก็ได้ และเพิ่มวรรคท้าย โดยนำความในวรรคท้ายของร่างมาตรา ๓๙ ของศาลรัฐธรรมนูญ มาบัญญัติไว้
--	---	--

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
มาตรา ๔๐ ในการพิจารณาคดี กรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐานตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะทำโดยวิธีใด ในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีการดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล การดำเนินการตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีรัฐธรรมนูญตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้	มาตรา ๖๒ ศาลอาจอนุญาตให้สืบพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลด้วยวิธีการตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีวิธีการดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย ในการนี้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล	มาตรา ๕๑ ๕๒ ในการพิจารณาคดี กรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะทำโดยวิธีใด ในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีการดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล การดำเนินการตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้ เหตุผล เห็นชอบร่างมาตรา ๔๐ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาตศาลกำหนดให้คู่กรณี พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นเป็นหนังสือ หรือเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลแพ่งความได้	มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญคนใดเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลแพ่งความได้ ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ	มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาตศาลกำหนดให้คู่กรณี พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นเป็นหนังสือ หรือเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลแพ่งความได้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
ให้ศาลส่งสำเนาบັນทักถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีทราบ และหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจชักค่าน หรือโต้แย้ง ก็ให้คำคัดค้านหรือคำโต้แย้งเป็นหนังสือหรือร้องขอให้นำพยานผู้ให้ถ้อยคำมาเบิกความก็ได้ ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณีตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามวรรคสองและศาลอนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	ความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีทราบและหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจชักค่านก็ให้คำคัดค้านเป็นหนังสือหรือร้องขอให้นำพยานผู้ให้ถ้อยคำมาเบิกความก็ได้ ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณีตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามความเห็นในวรรคสองและศาลอนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในเรื่องพิจารณา เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	ให้ศาลส่งสำเนาบันทักถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีทราบ และหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจชักค่าน หรือโต้แย้ง ก็ให้คำคัดค้านหรือคำโต้แย้งเป็นหนังสือหรือร้องขอให้นำพยานผู้ให้ถ้อยคำมาเบิกความก็ได้ ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณี ตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามวรรคสองและศาลอนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มาศาล หรือมาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกล้อถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล
เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๑ ของศาล		เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๑ ของศาล

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๒ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงานการพิจารณาไว้เป็นหลักฐานในรายงานการพิจารณาด้วย การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามข้อกำหนดของศาล	มาตรา ๖๔ การไต่สวนของศาลให้ศาลบันทึกรายงานการนั่งพิจารณาไว้ในสำนวนและจัดให้คู่กรณีลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง ซึ่งสามารถนำมาเปิดคำหรือตรวจสอบความถูกต้องได้ และวิธีการอื่นตามข้อกำหนดของศาล	มาตรา ๕๔ การไต่สวนของศาลให้ศาลบันทึกรายงานการนั่งพิจารณาไว้ในสำนวนและจัดให้คู่กรณีลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง ซึ่งสามารถนำมาเปิดคำหรือตรวจสอบความถูกต้องได้ และวิธีการอื่นตามข้อกำหนดของศาล
	มาตรา ๖๕ ในการนั่งพิจารณา ศาลอาจขอให้พยานผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นหรือจัดทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยได้ แต่ต้องให้ผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ทราบความเห็นและให้โอกาสโต้แย้งความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเป็นหนังสือภายในเวลาที่ศาลกำหนด	เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๖๔ ของนายพิรพันธุ์ฯ และให้ตัดคำว่า “นั่ง ออก
	มาตรา ๖๖ ในการนั่งพิจารณา กรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐาน	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
	ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่ากระทำความผิดใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้	
	มาตรา ๖๗ ในการนั่งพิจารณาพยานหลักฐานใดที่ศาลเห็นว่าพุ่มเพี้ยนเพี้ยนเกินสมควรหรือประวัติให้ชักช้าหรือไม่เกี่ยวกับประเด็นที่พิจารณาวินิจฉัย ให้ศาลมีอำนาจงดการสืบพยานหลักฐานเช่นนั้น ก่อนศาลสั่งสืบพยานหลักฐานตามวรรคก่อน ให้ศาลฟังความเห็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องเสียก่อนที่จะมีคำสั่งใดๆ โดยความฝ่ายเกี่ยวข้องมีสิทธิคัดค้านการสั่งสืบพยานหลักฐานอันมาพิสูจน์ว่าไม่เข้าเงื่อนไขที่ศาลจะสั่งงดการสืบพยาน คำสั่งงดการสืบพยานหลักฐานตามมาตรานี้ ให้ดำเนินการสั่งโดยใช้คะแนนเสียงข้างมากของตุลาการทั้งหมดในองค์คณะ หากคะแนนเสียงเท่ากัน ห้ามมิให้ศาลงดการสืบพยานหลักฐานนั้น	
	มาตรา ๖๘ ในการนั่งพิจารณา ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณี พยาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ขอเท็จจริงหรือความเห็นแล้วแต่กรณีเป็นหนังสือได้	
	มาตรา ๖๙ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยของศาล ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนจะออกเสียงในประเด็นที่วินิจฉัยไม่ได้	

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๗๐ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ส่ง ลายมือชื่อในคำสั่ง หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ส่วน หนังสืออื่นใดของศาล ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ที่ ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงลายมือชื่อ	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพจน์ พาสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๔๓ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่เป็นองค์ คณะทุกคนออกเสียงในประเด็นแห่งคดีมีได้	หมวด ๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง มาตรา ๗๑ ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้อง ทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนโดยจัดทำเป็น หนังสือปิดผนึกยื่นไว้ต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก่อน แถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมเพื่อการลงมติให้สำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญลงทะเบียนวันเวลาที่ได้มีการยื่นไว้เป็น หลักฐาน และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วห้ามไม่ให้ ตุลาการแก้ไขเพิ่มเติมคำวินิจฉัยในส่วนของตน ภายหลัง การลงมติเสร็จสิ้น ให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำ วินิจฉัยตามมติของศาล	หมวด ๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง มาตรา ๗๑ ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้อง ทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนโดยจัดทำเป็น หนังสือปิดผนึกยื่นไว้ต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก่อน แถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมเพื่อการลงมติให้สำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญลงทะเบียนวันเวลาที่ได้มีการยื่นไว้เป็น หลักฐาน และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วห้ามไม่ให้ ตุลาการแก้ไขเพิ่มเติมคำวินิจฉัยในส่วนของตน ภายหลัง การลงมติเสร็จสิ้น ให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำ วินิจฉัยตามมติของศาล	มาตรา ๕๕ ๕๖ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณา ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่ได้ลงมติคณะทุกคนออกเสียงในประเด็นแห่ง คดี เหตุผล เห็นว่าเมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณา แล้ว การวินิจฉัยประเด็นปัญหาต่างๆ ตุลาการซึ่งเป็นองค์ คณะจะไม่รับวินิจฉัยโดยอ้างว่าตนปฏิเสธไม่รับคำร้องไว้ พิจารณาไม่ได้ มาตรา ๕๕ ๕๖ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเห็นมาหรือคำกล่าวหาหรือคำกล่าวหา ส่วน ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัย ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของ
มาตรา ๕๔ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเห็นมาหรือคำกล่าวหา สรุป ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัย ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของ	มาตรา ๗๒ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเห็นมาหรือคำกล่าวหาสรุปข้อเท็จจริงที่ ได้รับมาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหา ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	มาตรา ๕๕ ๕๖ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเห็นมาหรือคำกล่าวหา ส่วน ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัย ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของ	มาตรา ๕๕ ๕๖ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเห็นมาหรือคำกล่าวหา ส่วน ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัย ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุณห์เป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดทุกข้อตามที่ศาลกำหนด ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง เว้นแต่เป็นการอธิบายหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์คณะพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายตุลาการคนนั้นหรือตุลาการคนอื่น จดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้วกลั่นรวมไว้กับคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว	ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง ในการวินิจฉัย ศาลต้อง (๑) วินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นข้อกฎหมายทุกข้อที่ผู้ร้องและผู้ถูกร้องได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง (๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำขอทุกข้อตามที่ปรากฏในคำร้อง (๓) ไม่วินิจฉัยชี้ขาดหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง ในกรณีที่ปรากฏว่าในคำวินิจฉัยได้มีการวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่นอกเหนือขอบเขตอำนาจของศาลตามขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการสอบสวนพิจารณาที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้ใช้กับเรื่องที่พิจารณา หรือมีการวินิจฉัยที่ศาลไม่นำมาเป็นข้อสนับสนุนในการวินิจฉัยประเด็นแห่งเรื่องพิจารณา ให้ถือว่าส่วนดังกล่าวของคำวินิจฉัยไม่มีผลผูกพันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ วรรคห้า ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้นพิจารณาหากเห็นว่าเป็นการมีเหตุจำเป็นไม่สามารลงลายมือชื่อได้ ให้	ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดทุกข้อตามที่ศาลกำหนด ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง เว้นแต่เป็นการอธิบายหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์คณะพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายตุลาการคนนั้นหรือตุลาการคนอื่น จดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้วกลั่นรวมไว้กับคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพรพันธ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) เหตุดังกล่าวแล้วกลั้วรวมไว้กับคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของ ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราช กิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันอ่าน	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) วินิจฉัยของศาล ในกรณีตามวรรคหน้า ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขหรือ มาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการบังคับ ดำเนินการตามที่ศาลกำหนด ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลง ลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็น ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์คณะพิจารณาแล้ว เห็นว่าเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายตุลาการคนนั้น หรือตุลาการคนอื่น จดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้ว กลั้วรวมไว้กับคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัย ของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ววันนับแต่วันอ่าน เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๔ ของศาล รัฐธรรมนูญ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยนำหลักการของร่าง มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง ของนายพรพันธ์ มาปรับปรุงแก้ไขเป็นวรรคสาม และวรรคสี่ และเพิ่มเติม วรรคห้าและวรรคหก เพื่อกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ บังคับตามคำวินิจฉัยของศาล
--	--	--

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๔๔ คำวินิจฉัยของศาลให้ผลในวันอ่าน ถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีคู่กรณี ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๗๓ คำวินิจฉัยของศาลให้ผลในวันอ่าน ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยเรื่องพิจารณาที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายแล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้แล้วถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยเรื่องพิจารณาที่ไม่มีคู่กรณี ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน การแจ้งให้มาฟังและอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสามให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย) มาตรา ๕๕ คำวินิจฉัยของศาลให้ผลในวันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีคู่กรณี ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๕ ของศาลรัฐธรรมนูญ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ) มาตรา ๔๕ คำวินิจฉัยของศาลให้ผลในวันอ่าน ถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีคู่กรณี ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด	มาตรา ๗๔ คำสั่งจำหน่ายคำร้องตามมาตรา ๒๙ และคำสั่งจำหน่ายเรื่องพิจารณาตามมาตรา ๓๐ และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๗ ให้ดำเนินการสั่งโดยใช้คะแนนเสียงข้างมากของตุลาการทั้งหมดในองค์คณะ และต้องประกอบด้วยความจำเป็นมาโดยย่อของคำร้อง เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	มาตรา ๕๖ คำสั่งจำหน่ายคำร้องตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพีรพันธุ์ พาลุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้แสดงผลนับแต่วันที่มีคำสั่ง	ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคก่อนให้แสดงผลนับแต่วันที่มีคำสั่ง	ประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้แสดงผลนับแต่วันที่มีคำสั่ง เหตุผล เห็นชอบบทบัญญัติ มาตรา ๔๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๗ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้ การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ไขในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิมเมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	มาตรา ๓๕ คำวินิจฉัยหรือคำสั่งนั้นเมื่อได้อ่านโดยเปิดเผยให้คู่กรณีฟังแล้วจะแก้ไขเพิ่มเติมอีกไม่ได้ เว้นแต่มีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้ การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ไขในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณี แล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๗๒ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	มาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้ การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ไขในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิมเมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล เหตุผล เห็นชอบตามร่าง มาตรา ๔๗ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสุสุขเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)
บทเฉพาะกาล มาตรา ๔๘ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕ โดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	บทเฉพาะกาล มาตรา ๗๖ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	บทเฉพาะกาล มาตรา ๕๕ ๕๖ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕ โดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	มาตรา ๗๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	มาตรา ๕๕ ๕๖ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๔๘ ของศาลรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (นายพิรพันธุ์ พาสลุตเป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ความเห็นของคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)
มาตรา ๕๐ บรรดาคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่คดีซึ่งค้างอยู่ในศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ข้อกำหนดเดิมของศาลบังคับแก่เรื่องซึ่งค้างพิจารณาอยู่นั้น	มาตรา ๓๘ บรรดาเรื่องพิจารณาซึ่งค้างอยู่ในศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่เรื่องพิจารณาซึ่งค้างอยู่ในศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ข้อกำหนดเดิมของศาลบังคับแก่เรื่องซึ่งค้างพิจารณาอยู่นั้น	มาตรา ๓๕๒ บรรดาเรื่องที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่เรื่องพิจารณาซึ่งค้างอยู่ในศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ข้อกำหนดเดิมของศาลบังคับแก่เรื่องซึ่งค้างพิจารณาอยู่นั้น เหตุผล เห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๘ ของนายพิรพันธุ์ เนื่องจากเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว บรรดาคดีซึ่งค้างอยู่ในศาล ควรดำเนินวิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า เรื่องพิจารณา เป็น คดี